Uitvoerings-plan 2021

8RHK ambassadeurs

Achterhoek ambassadeurs

Mirjam Koster, voorzitter College van Bestuur Graafschap College en vicevoorzitter Achterhoek Board

Mark Boumans, burgemeester Doetinchem, voorzitter dagelijks- en algemeen bestuur en voorzitter Achterhoek Board en Raad

Otwin van Dijk, burgemeester Oude IJsselstreek en lid dagelijks- en algemeen bestuur

Koen Knufing, DGA Marku Bouw, voorzitter VNO-NCW Achterhoek en vice-voorzitter Achterhoek Board

Rens Steintjes, wethouder gemeente Doetinchem en voorzitter Thematafel Mobiliteit & Bereikbaarheid

Gerrolt Ooijman, directeur-bestuurder Wonion en lid Thematafel Circulaire economie en Energietransitie

Henk Tappel, algemeen directeur Bronkhorst High-Tech en lid Achterhoek Board

Renée Wilke, raad van bestuur Sensire en lid Achterhoek Board

Peter van 't Hoog, gedeputeerde, Gebiedsagenda Achterhoek en lid Achterhoek Board

Thea Lusink, gemeente-raadslid VVD Bronckhorst en lid Achterhoek Raad

Marij Striekwold, projectleider SmartHub

Loes ten Dolle, gemeente-raadslid D66 Winterswijk en lid Achterhoek Raad

Inleiding - Achterhoek Board

Terugblik 2020

Samen met provincie en Rijk hebben we veel mooie projecten kunnen starten. De uitvoering van de Regio Deal loopt op schema en we zien dat we hiermee ook beter op het netvlies van het Rijk staan.
Mede door de Regio Deal en bijdragen van de provincie hebben we goede stappen kunnen zetten om onze visie te realiseren.
We hebben het open innovatiesysteem, dat in 2019 voor 'smart werken' is toegepast, doorontwikkeld en geïntroduceerd bij de andere thematafels. We brengen innovatieve ontwikkelingen in beeld, evenals de vertragers en versnellers hiervan en benoemen de witte vlekken in het systeem. Deze aanpak zetten we in 2021 voort.
Daarnaast is de eerste Achterhoek Monitor ontwikkeld, hebben we de lobbyspeerpunten vastgelegd en zijn we gestart met de evaluatie van de samenwerking. Ook is er veel aandacht geweest voor de ziekenhuisdiscussie.

Focus 2021

Lobby en regiomarketing
We willen de lobby en de regiomarketing van de Achterhoek een nieuwe impuls geven.
Om de lobby te versterken is voor het eerst een lobbyist aangetrokken voor de Achterhoek. Nu de lobbyspeerpunten zijn bepaald, kunnen we in 2021 (op weg naar de Tweede Kamerverkiezingen) vol inzetten op een strategische en effectieve lobby.
In 2020 hebben we een grondige verkenning voor de regiomarketing gedaan. Als we in beeld willen komen bij potentieel nieuwe inwoners en arbeidskrachten is het nodig om onze identiteit en ons imago dichter bij elkaar te brengen, zo blijkt. In 2021 willen we dan ook een meerjarige campagne starten.

Actualiteit
In 2020 zijn meerdere interessante onderzoeken gepubliceerd die mogelijk van belang zijn voor de Achterhoekvisie 2030, zoals het WUR rapport over Nederland in 2120, Kracht van Oost 2.0 en het essay over gezondheidsverschillen van de Raad voor Volksgezondheid & Samenleving.
We zien dat de opgaven in het landelijk gebied grote veranderingen met zich meebrengen en vaak ook een grote claim op de ruimte leggen. De uitdaging is om zoveel mogelijk functies te combineren, hoewel sommige hiervan meer dan ooit op gespannen voet met elkaar staan. Inmiddels zijn de opgaven, zoals droogte en stikstof, zo groot en urgent geworden dat wij goed gecoördineerde acties van groot belang achten.

Evaluatie samenwerking
Komend jaar worden de resultaten van de evaluatie van de samenwerking bekend. Hiermee gaan wij vanzelfsprekend aan de slag.
Tot slot: we weten nog niet hoelang we beperkt zullen zijn in ons doen en laten. We blijven alert op mogelijke bijsturing of acties.

Concept jaaragenda

Op de achterzijde vindt u de concept jaaragenda voor de Achterhoek Raad in 2021.

Smart Werken & Innovatie

Doelstelling voor 2030: 3% groei arbeidsproductiviteit

Ontwikkelingen 2020

In 2020 vroeg de coronacrisis om snelle acties en oplossingen voor bedrijven. In korte tijd ontstond het online platform Achterhoek Verbindt dat zich in 2020 heeft bewezen als een prima middel om vragen van ondernemers op te halen, samen te brengen en kennis te delen. Hieruit ontstonden mooie projecten, zoals Het Naoberkrediet 2.0 en de campagne Groen is Gaon. Daarnaast werden innovatieve projecten opgestart, zoals Smarthub Incubator Industry en de MKB-deal.

Focus 2021

De Achterhoek is hét open innovatiesysteem van Nederland. Met meer inzicht in ondernemersondersteuning en in ondersteuning van innovatiebevordering kunnen we innovatie versnellen en het bedrijfsleven laten floreren.

- Praktisch uitbouwen van het open innovatiesysteem
- Doorontwikkeling platform Achterhoek Verbindt
- Meer samenwerking tussen Agro en Smart Industry voor meer cross-overs

De Achterhoek kent de ontwikkeling en implementatie van de productie van de toekomst
We zetten in op nieuwe technieken die van grote waarde kunnen zijn voor de Achterhoek. De nadruk ligt op technieken waar energie op zit in de regio of waar het bedrijfsleven behoefte aan heeft.

- Ontwikkelen van een leerkring remote business: Door de uitbraak van het Coronavirus is service, montage en installatie over de grens bemoeilijkt. Dit leidt tot een grote behoefte aan nieuwe technieken die ook in de toekomst van waarde kunnen zijn.
- Onderzoek naar mogelijkheden van waterstof in de Achterhoek: Veel ondernemingen hebben belang bij of interesse in waterstof als energiebron. Wat gebeurt er in en buiten de Achterhoek op dit gebied? Waar liggen kansen en waar juist niet?

De Achterhoek is dé stage- en afstudeerregio van Nederland/ medewerker van de toekomst
SmartHub Achterhoek is toe aan de volgende stap om stagiaires en arbeidskrachten te blijven aantrekken. Dit project is een samenwerking met de thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt.

Ontwikkeling en implementatie van de productie van de toekomst
In de Achterhoek en over de grens in Duitsland zijn veel bedrijven die werken met 3D printers. Door een platform te creëren voor 3D printen en samen te werken kunnen we elkaar versterken. Er is gestart met opbouw van een netwerk met Duitsland.

Gijs Smeman, manager van het Civon in Ulft.

Onderwijs & Arbeidsmarkt

Doelstelling voor 2030: Vraag en aanbod op de arbeidsmarkt meer in evenwicht

Ontwikkelingen 2020

We kijken terug op een bewogen jaar, dat ondanks de Corona-crisis ook een paar mooie mijlpalen kende. Er zijn diverse projecten uitgewerkt en beschikt onder de gelden van de Regio Deal. Een aantal hiervan is zelfs al van start. Sommige van deze projecten dragen direct bij aan het slechten van de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt die door Corona veroorzaakt worden. Samen met de zes Gelderse Arbeidsmarktregio's is gewerkt aan een voorstel voor overbruggingsgelden om de problemen rondom Corona het hoofd te bieden. De Achterhoek kiest voor de zogenaamde Rode Loper Aanpak voor jongeren die geraakt worden door deze crisis.

Focus 2021

Komend jaar zal steeds duidelijker worden welke invloed Corona heeft op onderwijs en arbeidsmarkt. We zullen steeds met elkaar delen welke ontwikkelingen we zien en welke lessen we daaruit kunnen leren. Ook brengen we focus aan om de gevolgen van de crisis voor de doelgroepen die het hardst geraakt worden, optimaal het hoofd te bieden. Zo werken we aan het herstel van een gezonde omgeving voor onderwijs en arbeidsmarkt met het oog op 2030. Hierbij heeft in het bijzonder het bestrijden van de jeugdwerkloosheid onze aandacht.

Leven Lang Ontwikkelen
In het kader van een Leven Lang Ontwikkelen werken we aan het faciliteren van scholings- en ontwikkelmogelijkheden met het oog op een toekomstbestendige beroepsbevolking.

- Aanbieden van Associate Degree (AD) opleidingen (Grensland College)
- Aanbieden van hybride onderwijs en praktijkleren (Leven Lang Ontwikkelen in het beroepsonderwijs)
- Investeren in bij-om- en herscholing van met ontslag bedreigde medewerkers (Fonds voor Talentontwikkeling)
- Onderzoeken hoe we vitaliteit en kansengelijkheid kunnen stimuleren. Met andere woorden: hoe maken we in de Achterhoek een toekomstbestendig onderwijs-ecosysteem?
- Verkenning eerste aanzet inrichten mobiliteitscentrum in het kader van begeleiding van werk naar werk

Inclusieve arbeidsmarkt
Iedereen doet mee in de Achterhoek, iedereen is nodig op de arbeidsmarkt.
- Perspectief op Werk
- Bestrijden taalarmheid met het project Klasse!
- Verkennen van mogelijkheden om te ontschotten in de dienstverlening.
- Werken aan het optimaal inzetten van de gelden uit het derde steunmaatregelenpakket van het Rijk, onder andere voor de aanpak van jeugdwerkeloosheid.

Passend inburgeringstraject dat aansluit bij de opdracht vanuit de nieuwe Wet inburgering:
- Toolbox voor statushouders
- Pilot-Z route voor de zelfredzaamheid van oudkomers

Herijking Transitieatlas
Voor het uitvoeren van de plannen zijn actuele data van essentieel belang, daarom gaan we na of herijking van de Transitieatlas gewenst is. Tevens werken we aan een strategische uitvoeringsagenda met stappenplan.

Gert Andre en Mike Broekhuizen, AT techniek-opleidingen Terborg

Mobiliteit & Bereikbaarheid

Doelstelling voor 2030: energieneutraal, betaalbaar en betrouwbaar vervoer

Ontwikkelingen 2020

In 2019 nam de Achterhoek Raad een amendement aan om de N18 door te ontwikkelen tot een volwaardige twee keer tweebaans 100 km weg met ongelijkvloerse kruisingen. De beste oplossing is het opknippen van de N18 in deeltracés waarvan de meest knellende als eerste worden aangepakt. Dankzij een succesvolle Achterhoekse lobby eind 2019 wordt een verbrede A12 al in 2023 opengesteld. De hele A12-problematiek wordt nu in de integrale gebiedsaanpak meegenomen. De dit jaar aangestelde mobiliteitsmakelaar krijgt hierbij een belangrijke rol. We hebben bij de provincie actief gepleit voor de RegioExpres, en deze is inmiddels opgenomen in de provinciale Visie voor een Bereikbaar Gelderland.
Grensoverschrijdend losten we de laatste problemen voor de buslijn Aalten–Bocholt op, waardoor de bussen voorjaar 2021 gaan rijden.
Op het gebied van fijnmazige bereikbaarheid en Mobility as a Service (MaaS) worden flinke stappen gezet. Er staan inmiddels een kleine honderd elektrische deelfietsen bij acht treinstations en bij twee toeristische locaties. Eind 2020 krijgen twee dorpskernen samen vier elektrische deelauto's.

Focus 2021

Bereikbaarheid weg
We zetten in op een goede en duurzame bereikbaarheid. Voor een integrale en efficiënte aanpak zoeken we altijd aansluiting bij andere initiatieven.
- Uitwerken verbeteringen aan de deeltracés N18
- Borgen en verbinden nieuwe projecten rondom de A12 met de integrale gebiedsaanpak, samen met de mobiliteitsmakelaar
- Implementeren van de werkgeversaanpak bij het woon-werkverkeer, samen met de mobiliteitsmakelaar
- Bevorderen fijnmazige bereikbaarheid door inzet op deelauto's en deelfietsen
- Verdiepend onderzoeken van drie prioritaire fietsroutes en in 2022 nader te onderzoeken potentiële fietsroutes

Bereikbaarheid OV
- Voortzetten lobby RegioExpres
- Voortzetten lobby spoorlijn Winterswijk–Zutphen–Apeldoorn
- Realiseren busverbinding Aalten–Bocholt
- Aansluiting zoeken bij het mobiliteitsplan Euregio Rijn-Waal

Fijnmazige bereikbaarheid
Op onze eigen wijze: bottom-up en coöperatief, implementeren we een (ruraal) MaaS-concept.
- Implementeren stapsgewijze opschaling Netmobiel, en in twee gemeenten 'communities slimme mobiliteit' creëren
- Verder bouwen aan de Achterhoek Deelvervoer Coöperatie
- Voorbereiden opschaling deelfietsen/auto's
- In kaart brengen en uitrollen van de noodzakelijke laadinfrastructuur
- Uitrollen van de technische realisatie Netmobiel app en platform en voorbereiden op verdere ontwikkeling;
- Zoeken naar een goede koppeling van OV, doelgroepenvervoer en MaaS
- Onderzoeken van potentiële mobiliteits-hubs en hun vormgeving
- Onderzoeken hoe we bij andere MaaS-partijen kunnen aansluiten en vice versa

Wonen & Vastgoed

Doelstelling voor 2030: De score voor leefbaarheid blijft minimaal op een 7,8

Ontwikkelingen 2020

Om de uitvoering te stimuleren zijn er voor de drie programmalijnen (Kwaliteitsverbetering bestaande woningvoorraad, Passende nieuwe woningen en Transformatie en slopen leegstaand vastgoed) bestuurlijke trekkers aangewezen. We beoordelen nieuwbouwplannen op de afgesproken, nieuwe manier, waarbij 'bouwen naar behoefte' centraal staat. We meten deze behoefte onder meer met de wonen en vastgoedmonitor. We weten dat vooral veel starters op zoek zijn naar een woning. Er is een wooncoöperatie opgericht speciaal voor jongeren die in hun eigen kern willen blijven wonen.
Daarnaast zijn we gestart met een baanbrekende strategie voor het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad.

Projecten:
- Voorbeeldproject waarbij sloop en nieuwbouw circulair wordt toegepast en de straat zelfvoorzienend wordt op gebied van energie en water
- Concepten om mensen langer zelfstandig te laten wonen, ook als één van de partners dementerend is
- Leergang voor ondernemers om de winkelcentra aantrekkelijker te maken
- Samen met onder meer winkeliers het verbeteren van een winkelstraat in Neede

Focus 2021

Kwaliteitsverbetering bestaande woningvoorraad
De afgelopen jaren is veel energie gestoken in de bewustwording van de noodzaak om woningen te verduurzamen. We willen dit de komende jaren in grote mate versnellen en intensiveren. Een baanbrekende aanpak moet leiden tot die versnelling, mogelijk via een 'one-stop-shop'. Dit wordt in 2021 verder uitgewerkt. Onderdelen hiervan zijn:
- Duurzaamheidsmaatregelen; verschillende aanpakken gericht op bewustwording, verlagen van drempels (ontzorgen) en aantrekkelijke (financiële) proposities
- Wijkaanpakken; pilots draaien om ervaring op te doen en kennis en ervaring te delen
- Organiseren van en aansluiten bij innovatie in de bouw

Passende nieuwe woningen
In 2020 is de behoefte aan extra woningen een thema geweest en dat zal het ook in 2021 zijn. We bouwen naar behoefte en zullen op basis daarvan de komende jaren voldoende woningen toevoegen aan de woningvoorraad. We willen immers jongeren en gezinnen behouden en bovendien nieuwe arbeidskrachten aantrekken. De coronacrisis en de woningnood in met name de Randstad hebben hierbij een gunstige invloed.

Daarnaast zoeken we naar nieuwe vormen van wonen, waarbij tijdelijkheid, flexibiliteit en andere variabelen een rol spelen. Voorbeelden zijn modulair bouwen en flexibel wonen. Ook besteden we aandacht aan betaalbaar wonen, voor alle inkomensgroepen en voor zowel huur als koop.
- Flexwonen; met pilots willen we ervaring opdoen en voorzien in een behoefte zoals wonen in een tiny house of Uuthuuske.
- Kennisuitwisseling op het gebied van huisvesting van arbeidsmigranten realiseren

Transformeren en slopen leegstaand vastgoed
We zetten een regionaal transformatieplatform op om expertise te ontwikkelen en te delen en om processen te versnellen.
- Transformatie leegstaand vastgoed (mogelijk naar wonen); experimenteren met een aantal transformatievragen.

Babet Bollen (23) , toekomstig bewoonster Uuthuuske Lintelo

Circulaire economie & Energietransitie

Doelstelling voor 2030: De Achterhoek wekt haar eigen energie op, afval is een grondstof en de biodiversiteit is groter geworden

Ontwikkelingen 2020

De thematafel kent de pijlers energietransitie, kringlooplandbouw, circulair ondernemen/ circulair vastgoed & infra en vitaal buitengebied. Voor de zomer is de concept-RES Achterhoek vastgesteld. Bij kringlooplandbouw zijn we hard op weg om onze ambitie, nationaal koploper voor de kringlooplandbouw, te realiseren. Er lopen zeven projecten onder de Regio Deal, de Achterhoek is aangemerkt als innovatieregio voor kringlooplandbouw en als experimenteerregio. Het project Toekomstbestendige bedrijventerreinen is op twee van de drie bedrijvenparken van start gegaan en vijf bedrijven zijn actief met de individuele aanpak. Cirkelregio de Achterhoek is met twee CoP's van start gegaan en is aangesloten bij Circles Oost Nederland. Voor het buitengebied loopt het IBP-traject en is het project Toekomstbestendige erven in de Achterhoek goedgekeurd. De Achterhoek is aangemerkt als pioniersgebied voor het Nationaal Programma Landelijk Gebied. De thematafel heeft het afgelopen jaar meermalen geconstateerd dat voor de onderwerpen rondom het landelijk gebied de verbreding, verdieping en de onderlinge verbondenheid niet geborgd zijn.

Focus 2021

Energie- en warmtetransitie

- Opstellen van de RES 1.0, die op 1 juli 2021 aan de gemeenteraden, provinciale staten van Gelderland en algemeen bestuur van het Waterschap ter vaststelling wordt voorgelegd.
- Stimuleren versnelling projecten energie- en warmtetransitie, zoals verduurzaming particuliere woningen (primair thematafel Wonen & Vastgoed), aanleg zonnepanelen op bedrijfsdaken en agrarische daken

Kringlooplandbouw

- Breder bekendmaken praktijkresultaten kringloopprojecten
- Opstellen van een onderzoeksagenda door samen op te trekken bij de kringloopprojecten

Circulaire economie

Cirkelregio

- In kaart brengen van grondstoffen en reststromen/ restcapaciteit in de Maakindustrie, Bouw/Installatie en Infra
- Cirkelregio De Achterhoek start een derde CoP (Community of Practice) op voor kennisdeling
- Circulair Event 2021
- Fysieke & digitale materialenmarktplaats in Oost-Gelre start eerste kwartaal 2021
- Bewustwording en scholing/training circulaire economie bij alle drie O's in de Achterhoek

Zwier van der Vegte, agro- innovatie-centrum De Marke, Hengelo Gld.

Toekomstbestendige bedrijven en bedrijvenparken

- Opstart derde bedrijvenpark en uitvoeren verbeteracties om toekomstbestendigheid op de drie bedrijvenparken te realiseren
- Opstart doorlopen van meervoudig waardenmodel bij negen individuele bedrijven
- Overdragen van kennis en ervaring aan de overige Achterhoekse bedrijvenparken

Circulair gebruik van water: afvalwater en regenwater

- Meer infiltratie en langer vasthouden van regenwater in de bodem
- Hergebruik van gezuiverd afvalwater als irrigatiewater in de landbouw
- Waterneutraal maken van woningen

Vitaal Buitengebied

- Afronding en inbedding ervaringen IBP-proces Vitaal Buitengebied
- Preverkenning in het kader van Nationaal Programma landelijk gebied. Meer dan ooit staan verschillende functies op gespannen voet met elkaar (zoals waterbeheer en landbouw, energieopwekking, landschap en woningbouw). Het is daarom belangrijk dat we zoveel mogelijk functies combineren. Onze status als pioniersgebied kan daarbij behulpzaam zijn.
- Eerste bundeling van vragen uit project Toekomstbestendige erven in de Achterhoek.

Gezondste Regio

Doelstelling voor 2030: Er heeft een verschuiving plaatsgevonden naar slimmere zorg en voorkomen van ziekten

Ontwikkelingen 2020

De thematafel heeft twee pijlers benoemd: preventie en zorginnovatie.
De Achterhoek heeft via de thematafel De Gezondste Regio een gezamenlijk regiobeeld en een regiovisie ontwikkeld, waarin de uitdagingen en kansen voor de regio staan beschreven.
Ook is het Preventie Akkoord Achterhoek opgesteld, waaraan inmiddels meer dan 80 partners zich verbonden hebben. Deze drie stukken zijn bouwstenen voor de uitwerking van het toekomstig zorglandschap.
Als focus is gekozen voor de thema's: Gezonde Jeugd, Vitale Collega, Eigen Regie Volwassenen en Achterhoek Rookvrij. Faciliterend hieraan werkt de thematafel aan het ontsluiten van regionale data in de populatiemonitor, onderdeel van de Achterhoek Monitor.

Focus 2021

Zorginnovatie

- Populatiegerichte aanpak ontwikkelen als uitwerking van de regiovisie, bijvoorbeeld het Kavelmodel. Door het samen anders te organiseren, te financieren en te monitoren in een gebied – een kavel – investeren we samen in gezondheid en blijft goede zorg bereikbaar en beschikbaar voor alle inwoners.
- Gebruik van zorgtechnologie stimuleren bij zorgverleners en gebruikers door goede voorbeelden te delen en te omarmen.
- Achterhoek Monitor: De Gezondste Regio-onderdelen populatiemonitor en programmamonitor verder doorontwikkelen zodat inzicht ontstaat in de gezondheid en zorg voor de hele Achterhoek en de resultaten van de programma's zichtbaar worden.

Preventie

- Vitale Collega: het bedrijfsleven zet in op een gezonde leefstijl van medewerkers en bevordert daarmee duurzame inzetbaarheid. Denk aan thema's als bewegen, omgaan met stress, roken, alcohol en voeding.
- Netwerkorganisatie opzetten voor coördinatie van het Preventie Akkoord Achterhoek, waardoor organisaties en bedrijven die preventie hoog op de agenda hebben staan elkaar goed weten te vinden en elkaar versterken.
- Welzijn op Recept als verbinding tussen sociaal domein, welzijn, thuiszorg en huisartsen stimuleren in de regio. Daardoor kan welzijn bepaalde vragen van inwoners die in eerste instantie bij de zorg terecht komen, anders oppakken.

Henry Meutstege, voorzitter VV Ruurlo

Concept jaaragenda Achterhoek Raad 2021

Op basis van de stand van zaken in november 2020

Maand	Inhoudelijk	Overig
maart	• Woonmonitor eerste resultaten • Voortgang Achterhoek Alumni • RES • Ontwikkelingen onderwijs en arbeidsmarkt n.a.v. Coronacrisis	• Evaluatie Samenwerking
september	• Verduurzaming woningen Achterhoek • Uitwerking regiovisie op zorg en gezondheid • Uitwerking deeltracé N18 • RegioExpres • Kringlooplandbouw • Circulaire economie • Naoberkrediet	• Regio Deal
december	• Kennisplatform transformatie en sloop • Vitaal Buitengebied • Uitwerking drie prioritaire fietsroutes	• Achterhoek Monitor

8RHK ambassadeurs

8RHK ambassadeurs, december 2020. Vormgeving: Frans Hesselink. Oplage 150.